

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят з год. 6-їй пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиция місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гансмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

„Щасливий нарід“

Недавно подали ми статю в справі письменників. В тій статі говорили ми тільки про культурні обставини на австрійській Русі, де ми маємо волю розвивати ся, а про Україну ми не згадували. Очевидна річ, коли почислимо культурний дорібок України від 100 літ, то загальна сума нашого духового маєтку буде значно більша, ніж ми подали в згаданій статі. Письменників можна начислити в двоє більше і добрих праць також багато. Nowa Reforma не звернула на се уваги і з нагоди нашої статі в справі письменників подала такі свої замітки:

Не можна відмовити справедливости сим поглядом «Руслана», але мусимо їх доповнити. «Руслан» шукає причини такого повільного розвою наук і рускої літератури в байдужности загалу і недостатку матеріяльних засобів, що переслідують адептів науки і штуки. Однак ті дві причини є наслідком иньшої важної прояви, для котрої загал не може відповідати за свою байдужність, ані за недостаток фондів. Ся проява полягає на тім, що Русинам дали готовий дах, казали їм під ним мешкати і дали їм свободу побудовати собі фундаменти і стіни. Русини не знають про те, що з того боку они є одним з найщасливіших наредів славянських, бо одержали народні права ще перед пробудженєм народного духа, так, що ані краплі своєї енергії не зужили на здобутє народного істнованя. Иньші народи мусять здобувати собі такі услівя аж по тяжких

борбах, нераз кровавих — Русинам дали дах над голову без попередної праці з їх сторони.

Але власне се поводженє викликало у них заворот голови так, що замість забрати ся чим скорше до пильної праці над витворенєм сильних цивілізаційних і економічних основ і на них оперти свої права політичні, до котрих прийшли таким щасливим способом, їм здавало ся, що они вже досконалий нарід, здібний до виконуваня свого завданя; їм здавало ся, що можуть свобідно бавити ся в політику там, де треба було зачати від азбуки. Сей гріх відбиває ся до тепер на рускій суспільности, що для політики посвятьє иньші галузи умислового руху. Завдяки тому видимо, як «найбільші політики» рускі і то народні падають при виборах в користь цілком ненародних кандидатів. Нехай 7 днів і 7 ночий такий політик розвиває свої погляди перед бойком з глибини Бескиду, що не вмєє і слова перечитати, а коли в нїм не розбудить народного духа, то на нїщо не здасть ся ціла єго «велика» політика. Однак Русини не хотять того зрозуміти і політикують. Політикують усі: великі і малі, свьященники, урядники, адвокати, старі, молоді, москвофіли, народовці, радикали, клерикали, навіть «Барвіньчуки». Страшно се політичний нарід, — пригадує по трохи Атенців за Перікля, як они загально занимали ся політикою на агорі — тільки, коли Атенці за Перікля були народом, що мав за собою невичерпані засоби культури і стояли на найвиснім щєблї своєї політичної могучости, то Русини в Галичині є тільки — галицькими Русинами, народом,

що повстав з ласки Провидія, що до тепер не робить нічого, щоби дорости до висоти свого політичного завданя».

На сі замітки Now. Ref. годить ся дати кілька слів відповіди. Ніхто певно не нарікав так на політикоманію у нас, як ми самі. Але приписувати нам лише таку манію, було би несправедливо. Ми живемо тут під культурним впливом Поляків а в Росії Москалів і переймаємо від них звичайно все добре і все зле. Політикоманії ми навчили ся від Поляків, они загнали нас в ту манію і самі ще хорують тяжко нату недугу. Ще недавно, краківське Życie, видаючи свій проспект, нарікало тільки на польську політикоманію в Галичині. І справді ми бачимо, що як би не Поляки в Росії, то галицькі Поляки були би також бідні; они не можуть удержати одной порядної літературної часописи, мимо своєї численної інтелігенції; се лиш один доказ з многих.

Поляки чи хочуть чи не хочуть, а учать нас дечого доброго, але і дечого злого; нехай они покажуть свою політикоманію, живуть тим, що здобудуть працею у власнім народі, — ми будемо мати добрий приклад і займемо ся реальною працею для свого народу. А так *kosciół garkowi przygania*...

Про наше щастє, що нам дали готовий дах, нема що й говорити багато. Коли річ брати так, що ми — Україна-Русь — мали колись також свій власний дах і нас вигнали з нашої хати, то вийде не такий погляд, що ми щасливий нарід. Поляки австрійські не вважають щасливими своїх братів в Росії і Німеччині; ми не можемо

3 побуту в Карльсбаді.

Написав Юрій Геців.

(Дальше.)

Вернусь я наново до опису Карльсбаду, але тут насуває ся стілько гадок, що чоловік не може майже розсудити, що важнійше, інтереснійше і для читача приємнійше. Але що розписав ся я про школи, то згадаю зараз і про наукові заклади в Карльсбаді. Я зауважав, що Карльсбадці і в загалі «Deutschböhmen» з над ріки Егер признають дуже малу вагу клясичним наукам. тому й не диво, що в тих сторонах мало гімназий о малій фреквенції. Тут в виспім поважаню суть численно фреквентовані школи виділові (Bürgerschulen) а по селах 4 і 6-клясові народні школи (Volksschulen). В сих школах практичні науки мають велику вагу: рахунки, рисунки, науки природні, садівництво, огородництво, роботи з дерева, жіночі вареня і т. и. Наприклад в Карльсбаді і Фішерн не пощадили громади накладу на збудованє величавих і комфортних будівель на народні школи. В вільнім часі звиджував я сі заклади. По клясах впроваджував мене управитель другої народної школи в Карльсбаді. На опалених коритарах порозвішувана гардероба учеників і учениць; також спроваджена сюди проводами вода до пити і митя рук. В клясах освітленє газове а лавки незвичайно вигідні. (На 2 хлопців лавка системи Lickroth-а з Дрездна ціна 13 до 14 злр.; взорець посилає фабрика на жаданє). Дитина має

пульт до рисованя і и. Чемний управитель запровадив мене ще й до парні, в котрій в часі павз перед наукою і по науці діти партиями купають ся під надзором учителів і учительок.

В просторій кухні пригрівають собі дїтваки каву, котру приносять у фляшках з собою. Для убогих, котрі через полуднє зістають, варить ся коштом «товариства приятелів дїтвори» тепла зупа і деяка огородовина, надто дістає кожде кусник хліба. Кождий громадянин і робітник спмагає після спромози сю касу. Діти, котрі вчасно поєходять ся під школу в зимі, не мерзнуть на дворі і не обкидують ся снігом, тільки мають великаньску огріту салю; там пильнує їх шкільний слуга, а в літі бавлять ся в огороді гри. Окремі салі суть на гімнастику і шкільні свята. Кожда більшеклясова школа мужєска і дївоча стоїть під управою мужчини. Німці кажуть: «Годі лишати провід жінкам, з того повстають лише сплетні і наука на чорта здала ся».

Виділова мужєска і жєньска школа також під одним директором; урядженє майже таке саме, тільки прибори наукові і кабінети фізикальні такі богаті, що у нас сего в реальній школі або семинари не побачиш. Є тут багато любителів природи і збирачів малих бібліотек і они сприявши собі по якимсь часі своє замилованє, своїм збірником обдаровують школу. Селяни, котрі виходять на заробітки в иньшій стороні, зносять своєму «шульмайстрови» окази, які де часом побачили. При виділовій школі є просторий міський огород, в котрім плекає ся прехороша огородовина під управою міського огородника; сей огородник обовязаний учити учеників і учениць практично і він, як учитель, записує

ноти з поступу в каталогах. На рахунковість поединчу і подвійну кладуть тут велику вагу. Велика збірка оказів помагає при науці технології і товарознавстві. Рисунки допроважені до високої досконалости.

До заінтересованя виділовою школою причиняють ся дуже друковані річні справозданя виділової школи для хлопців і дївчат, котру то брошурку одержує безплатно кождий отець. І так в такім справозданю за 1896/1897-ий рік є цінна розправка директора Клема про вихованє дївчат і шкільні відносини. З нагоди 25-літних роковин істнованя Карльсбадської виділової школи видано більшу брошуру в р. 1896, а в ній такий зміст: 1. Ювілейна поезія. 2. Про пожиточність і вартість виділової школи. 3. Спис фахових шкіл, в котрі приймають укінчених учеників виділової школи. 4. Школа виділова і єї відносини до фахових шкіл. 5. Історія закладу. 6. Патріотичні свята. 7. Добродії закладу. 8. Спис учителів, котрі в часі 25-літнього істнованя сеї школи учили в ній. 9. Спис учеників і учениць в перших трох літах істнованя сеї школи. 10. Чисельна фреквенція від 1871 до 1896. 11. Справозданє за рік 1895 і 1896. 12. Оголошеня на другий рік.

Річ сама собою ясна, що з такої брошури ціла суспільність пізнає вартість сеї школи. Музичні продукції учениць і учеників в церкві і школі дуже прихильно настроюють Карльсбадців для сего закладу. Ученики, що в Карльсбаді лишаются в склені або ремеслі, зимовими вечерами доповняють свою науку або в промисловій школі на площі Гетого, або в купецкій школі під дирекцією Ф. Бдєра. До гімнази

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Table with 4 columns: Poїзд, до Львова, Poїзд, зі Львова. It lists train schedules with arrival and departure times and destinations like Іцкан, Янова, Тернополь, Кракова, Львів, Київ, Одеса, Мункач, Пешт, Варшава, Берлін, Будапешт, Сучави, Бродів, Козови, Грималова, Борислава, Хирова.

ЗАМІТКА: Гога нічка числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-европейскій рїзнить ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 26 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. жел. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

КОНТОРУ ВИМІНИ

Відділ депозитовий

котрих бюра містили ся до тепер в мезанині власного будинку до льокалю фронтowego в партері.

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок бїжучий, приймає до перехованя папери вартїстї і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а в річно, депозитар дістає в сталевїй касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідїйши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впроев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкїд огневих.

»Днѣстеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносить:

Table with 2 columns: Фонд резервовий, Резерва премій, Фонд основний. Values: 73.874 зр. 47 кр., 52.269 ,, 40 ,, 50.000 ,, — ,,

Виплаченї шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Днѣстра« дуже уміркованї, услїя обезпечєнь користні, а шкоди зїквідують ся безприволочно. Полїси »Днѣстра« приймає Банк краевий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через »Днѣстеръ« в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористїйши услїя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту »Днѣстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє пожитки за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адмінїстраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вклади до опроцентованя від членів третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечєний в »Днѣстрѣ«. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агєнцій в окрестностях і дє нема близько агєнтів »Днѣстра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Новість! Новість! „Дальновид“ (законом охороненїй!)

Той дуже знаменито зладжений дальновид дає 10-кратне побільшенє яке лучає ся тільки при польових далековидах. Над подив велиаван дальновидь!! Всюди незмірні успіхи!! Особливо в подорожах і на чрогульках і т. п. Одна проба перевисить всякї ожданя. Цїна удивляючо низка лише 2-75 зр. (франко) в елєгантнїм етїю. Висїлає за надїсланєм готївки, (також марками) або за послїплатою

C. SCHOLZ, Wien, II, II. Kleine Pfarrgasse 31.

Просимо при замовленях покликати ся на нашу газету.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самороднє почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зї складів висїлає: КАВУ по 5 кїл. послїлках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВИНО в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншї товари по умїрєних цїнах.

Дмитро Затурскїй

порукає свою

робїтню обуви мужескої, жіночої і для дїтїй

у Львовї, уліця Копєрника ч. 5.

Вирїб трєвалїй і елєгантнїй. Цїни умїрєні. Замовленя з провінцій залагоджує відвортною почтою.

140 47-140

Важне для родичів!

Приїме ся одного або двох учеників на мешканє з удержанєм. Добра опїка запевнена. Адреса: Евстахїй Данилюк у Львовї, ринок ч. 40. II. поверх.

Галицкїй Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ з 30-дневним вповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ з 8-дневним вповідженєм,

а всі иншї находячі ся в обїгу 4 1/2 % Асигнати касовї з 90-дневним вповідженєм будуть опроцентованї почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем вповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.